

toxicity of nitrites and allelopathic compounds. The number of autotrophic nitrifying bacteria increases with soil cultivation and the duration of agricultural use.

Another important factor affecting the prevalence of autotrophic nitrifying bacteria in the soil is the presence of inhibitors of their development in plant root exudates.

Intensive nitrification can ultimately lead to nitrogen depletion in the soil, so inhibitors are added to control this process. They suppress the first phase of autotrophic nitrification, reducing the number of autotrophic nitrifiers in the soil by 5–20 times, but do not affect heterotrophic nitrification.

It is now known that heterotrophic microorganisms, including micromycetes, are also capable of producing nitrite and nitrate during the oxidation of ammonium and other reduced organic and inorganic nitrogen compounds.

S. M. Vinogradsky's researches on nitrification are a classic example of how careful experiments and innovative approaches can lead to fundamental discoveries. His work proved that the invisible world of microorganisms is the driving force behind planetary processes, and Vinogradsky himself is rightly considered the founder of soil microbiology.

#### REFERENCES

1. Виноградский С. Н. Микробиология почвы: Проблемы и методы (Пятьдесят лет исследований). – М.: Издательство академии наук СССР, 1952. – 792 с.

**УДК 929:330.1-051:63**

**ВИХОР М. В.**, кандидат економічних наук

**ШЕМИГОН О. І.**, кандидат сільськогосподарських наук

*Білоцерківський національний аграрний університет*

mvykhor@ukr.net, shemigonsasha@gmail.com

#### **В. І. ГУБЕНКО – ВІДОМИЙ ВЧЕНИЙ, ЕКОНОМІСТ-АГРАРНИК**

Досліджений внесок В. І. Губенка в розвиток освітньої та наукової діяльності БНАУ. Розкрито його роль у створенні та розвитку економічної та менеджмент-освіти і науки в університеті та Україні.

**Ключові слова:** В. І. Губенко, наукова діяльність, науково-педагогічна діяльність.

**VYKHOR M.**, PhD in economic

**SHEMIGON O.**, PhD of agricultural sciences

*Bila Tserkva National Agrarian University*

#### **V. GUBENKO – FAMOUS SCIENTIST, AGRICULTURAL ECONOMIST**

The contribution of V. Gubenko to the development of educational and scientific activities of the Belarusian National Academy of Sciences is studied. His role in the creation and development of economic and management education and science at the university and in Ukraine is revealed.

**Key words:** V. Gubenko, scientific activities, scientific and pedagogical activities.

Серед когорти знаних вчених Білоцерківського національного аграрного університету кінця ХХ початку ХХІ століття чільне місце займає постать доктора економічних наук, професора Василя Івановича Губенка. Народився В. І. Губенко 23 листопада 1936 року у с. Баландіно нинішнього Черкаського району, Черкаської області. Після закінчення середньої школи у 1958 році поступив до Білоцерківського сільськогосподарського інституту, який закінчив у 1963 році.

По закінченні навчання в інституті В. І. Губенко майже десять років працював на посадах головного спеціаліста та керівника сільськогосподарського підприємства на території смт Рокитне Київської області.

Науково-педагогічний шлях В. І Губенка розпочався у 1972 році, коли він поступив до аспірантури кафедри економіки і організації сільськогосподарського виробництва під науковим керівництвом тодішнього завідувача кафедри, доктора економічних наук, професора К. Є. Канського. Після закінчення аспірантури та успішного захисту кандидатської дисертації В. І. Губенко продовжив свою трудову діяльність на посадах асистента потім доцента кафедри економіки і організації сільськогосподарського виробництва. У 1986 році він очолив кафедру організації і управління сільськогосподарським виробництвом, де проявив себе вмілим і ефективним керівником.

У 1988-1990 роках В. І. Губенко разом із командою однодумців розпочав підготовку до створення в інституті економічного факультету та першої в Україні спеціальності «Організація зовнішньоекономічної діяльності підприємств АПК», яка пізніше дістала назву «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» [1, с.50-51]. У 1990 році відбувся перший набір студентів на згадану спеціальність, а у 1991 році В. І. Губенко став першим деканом новоствореного економічного факультету, який очолював до 1997 року. Під керівництвом В. І. Губенка колектив факультету проводив велику організаційну і методичну роботу, результатом якої стало відкриття нових спеціальностей, зокрема: «менеджменту», «економіки підприємств», «обліку і аудиту», «фінансів підприємств». Це стало поштовхом для розширення факультету і створення нових кафедр, таких як менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, менеджменту і права, фінансів, бухгалтерського обліку і аудиту.

Важливо відмітити, що В. І. Губенко був ініціатором широкої міжнародної діяльності факультету і університету. Під його керівництвом на факультеті було створено українсько-канадський центр з розроблення навчальних планів і програм підготовки фахівців економічного профілю. Укладено низку угод про співробітництво з Аграрним університетом Норвегії, Люблінською рільничою академією (Польща), університетом штату Айова (США), Гіссенським університетом (Німеччина), Ексетерським університетом (Великобританія) та рядом інших. В рамках цих угод та реалізації програми Європейського Союзу TEMPUS-TACIS наші викладачі і студенти мали змогу проходити навчання та стажування, знайомитися із їх досвідом навчальної та науково-дослідної роботи [2, с. 186].

Із 1997 року В. І. Губенко, продовжуючи очолювати кафедру менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, повернувся до активної наукової роботи, зокрема, підготовки докторської дисертації, яку він успішно захистив у 2005 році. У цьому ж році йому присвоєно вчене звання професора. Основним напрямком його наукових досліджень була проблематика зовнішньоекономічної діяльності підприємств АПК України [2, с. 201-202].

Протягом зазначеного періоду В. І. Губенко опублікував одноосібно та у співавторстві значну кількість наукових праць, найбільш вагомими серед них були такі як «Удосконалення механізму безпеки зовнішньоекономічної діяльності АПК» (1999 р.), «Механізм зовнішньоекономічної діяльності АПК: процеси, тенденції та розвиток» (2002 р.), «Розвиток зовнішньоекономічної діяльності в умовах глобалізації» (2006 р.), «Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах» (2007 р.), «Зовнішньоекономічна політика України на шляху до виходу із кризи та стійкого розвитку» (2010 р.) «Проблеми менеджменту зовнішньоекономічної діяльності АПК: наслідки та шляхи вирішення» (2011 р.), «Україна і Євросоюз: стан та потенціал розвитку» (2012 р.), «Міжнародна інтеграція та Україна: минуле і майбутнє» (2013 р.) та багато інших.

Всього ж у науковому здобутку В. І. Губенка понад 300 наукових і науково-методичних праць, що є вагомим внеском у розвиток аграрної економічної науки і освіти. Під керівництвом В. І. Губенка підготовлено близько 300 бакалаврських та магістерських кваліфікаційних робіт, п'ять кандидатських дисертацій. Держава гідно оцінила цей внесок науковця і педагога, удостоївши В. І. Губенка у 2009 році почесного звання «Заслужений працівник сільського господарства України».

Пішов із життя В. І. Губенко у 2016 році, не доживши кілька днів до свого вісімдесятиліття, залишивши яскравий слід в історії аграрної економічної науки і освіти, у пам'яті колег, друзів і вдячних учнів.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Менеджмент-освіта в Україні: університети, академії, інститути, кафедри. Професорсько-викладацький склад. Наукові дослідження. Педагогічні інновації / за заг. ред.. А. А. Мазаракі. 2-е вид., допов. К.: Київ. Нац. торг.-екон. ун-т., 2010. 758 с.
2. Білоцерківський національний аграрний університет: від витоків до сьогодення /за ред.. акад. НААНУ В. М. Власенка. Біла Церква, 2011. 320 с.

**УДК: 63(091)(477-25Біла Церква):378.4(092)(055.2)**

**ПАСІЧНИК Н.С.**, кандидат історичних наук

*Білоцерківський національний аграрний університет*

Nata\_pasichnyk@ukr.net

## **ВНЕСОК ЖІНОК-ВЧЕНИХ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ У РОЗВИТОК АГРАРНОЇ НАУКИ**

Досліджено внесок у розвиток аграрної науки видатних жінок-вчених, які працювали у різний час в Білоцерківському сільськогосподарському інституті (Білоцерківському національному аграрному університеті)

**Ключові слова:** жінки-вчені, аграрна наука, Білоцерківський національний аграрний університет, Білоцерківського сільськогосподарського інституту, аграрна жіноча біографіка.

**PASICHNYK N.S.**, PhD in history

*Bila Tserkva National Agrarian University*

## **CONTRIBUTION OF FEMALE SCIENTISTS FROM THE BILOZERKA NATIONAL AGRICULTURAL UNIVERSITY TO THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL SCIENCE**

The contribution to the development of agricultural science by outstanding female scientists who worked at different times at the Bila Tserkva Agricultural Institute (Bila Tserkva National Agrarian University) has been studied.

**Key words:** women scientists, agricultural science, Bila Tserkva National Agrarian University, Bila Tserkva Agricultural Institute, agricultural women's biographies.

Останнім часом все більшої популярності набуває тема гендерного складника різних сфер життя суспільства – мистецтва, освіти, політики, економіки, державного управління і т.д. Як слушно відзначає доктор історичних наук І. Демуз, йдеться про загальну «гендеризацію» сучасного українського суспільства.[1] В контексті Women studies (Жіночі студії) зростає дослідницький інтерес до ролі жінок у науці загалом у науці загалом й аграрній зокрема. Відбувається становлення аграрної жіночої біографіки як сукупності палітри наукових портретів жінок учених аграрної галузі, галузевих бібліографічних та біобібліографічних довідкових видань, формування електронних ресурсів біографічної інформації, присвячених аграріям. [1] Разом з тим, доводиться констатувати брак систематичних і комплексних досліджень наукової спадщини жінок-вчених в аграрній науці.

Своїх видатних дослідниць в галузі селекції та насінництва, мікробіології, ветеринарії та інших напрямках аграрної науки мав Білоцерківський національний аграрний університет. Так, у 1939 - 1941, 1945 - 1953 рр. завідувачкою кафедри патологічної анатомії Білоцерківського сільськогосподарського інституту (нині Білоцерківський національний аграрний університет) була Надія Георгіївна Толстова-Парійська, перша в СРСР жінка - докторка ветеринарних наук. Її наукові праці були присвячені вивченню патологічної морфології органів і тканин.[3] В повоєнний час кафедрою мікробіології в Білоцерківському сільськогосподарському інституті керувала мікробіолог, докторка ветеринарних наук Віра Петрівна Тульчинська. Спектр наукових інтересів дослідниці був досить широким і торкався актуальних проблем медичної, загальної, водної мікробіології, вірусології, екології.[2, с. 94-95]